

BYL JSI ZVÁŽEN NA VAHÁCH A SHLEDÁN LEHKÝ**Da 5,25-30 Mené, mené, tekel ú-parsín**

Introit: *Král se nezachrání velkým vojskem, rek se nevyprostí velkou zmužilostí. Selže kůň, k záchraně nepostačí, velkou silou svou k úniku nepomůže. Ale oko Hospodinovo bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo čekají na jeho milosrdenství, aby ze smrti je vysvobodil, naživu je zachoval v čas hladu. Naše duše s touhou vzhlíží k Hospodinu, on je naše pomoc, náš štít. Z něho se raduje naše srdce, my doufáme v jeho svaté jméno. Tvoje milosrdenství bud', Hospodine, s námi; na tebe s důvěrou čekáme!*

Čtení Da 5,1-6 Prsty lidské ruky něco psaly:

Král Belšasar vystrojil velikou hostinu svým tisíci hodnostářům a před těmito tisíci pil víno. Při popíjení vína poručil Belšasar přinést zlaté a stříbrné nádoby, které odnesl Nebúkadnesar, jeho otec, z jeruzalémského chrámu, aby z nich pili král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny. Hned tedy přinesli zlaté nádoby odnesené z chrámu, to je z Božího domu v Jeruzalémě, a pili z nich král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny. Pili víno a chválili bohy zlaté a stříbrné, bronzové, železné, dřevěné a kamenné. V tu hodinu se ukázaly prsty lidské ruky a něco psaly na omítku zdi královského paláce naproti svícnu. Král viděl zápěstí ruky, která psala. Tu se barva králova obličeje změnila a myšlenky ho naplnily hrůzou, poklesl v kyčlích a kolena mu tloukla o sebe. "

Text Da 5,25-30 Mené, mené, tekel ú-parsín:

Toto pak je písmo, které bylo napsáno: »Mené, mené, tekel ú-parsín«. Toto je výklad těch slov: Mené - Bůh sečetl tvé kralování a ukončil je. Tekel - byl jsi zvážen na vahách a shledán lehký. Peres - tvé království bylo rozlomeno a dáno Médům a Peršanům." Belšasar hned poručil, aby Daniela oblékli do purpuru, na krk mu dali zlatý řetěz a rozhlásili o něm, že má v království moc jako třetí. Ještě té noci byl kaldejský král Belšasar zabit.

Dnešní pokračování knihy Daniel je podobné předcházejícímu vyprávění. Král, který se vzpírá Bohu, Daniel jako jediný, kdo rozumí Božímu varování a královo potrestání. Přesto příběh o ruce písíci na zed' je především příběhem povzbuzení. Nejsou to mocní tohoto světa, kdo rozhodují o životě společnosti a lidí. Na chvíli, na pár desítek let možná vládci mají v rukou neomezenou moc, ale je tady Hospodin a ten váží skutky všech lidí, i panovníků. Bůh je ten, z čí

milosti žijeme a konáme své dílo.

Mohli bychom spekulovat o tom, jestli Belšasar, král, který viděl píšící zápěstí ruky byl synem Nabuchodonozora, či jeho vnukem a kolik toho věděl o Božím varování a napomínání. Ale, ať byl synem, či vnukem Nabuchodonozora, nic to nemění na skutečnosti, že Bešasara nezajímala minulost, neměl chuť se učit ze zkušeností minulých vládců, ale měl svůj vlastní recept na zvládnutí problémů království. Svízelnou politickou situaci se pokusil řešit silou. Nebyla to především síla vojenská, ale politicko-náboženská. Připravil velikou hostinu pro tisíc hodnostářů, která měla všechny zúčastněné spojit a zavázat věrností a to nejen lidi, ale i bohy. Počet hostů, tisíc hodnostářů, pravděpodobně není literárně nadsazený. Dochované písemné památky o akkadském králi Sargonovi zaznamenaly zprávu, že před ním jídalo až 5.400 osob. Jednalo se s velkou pravděpodobností o jinak poměrně běžnou hostinu, nyní s charakterem bohoslužeb, o hostinu na znamení přátelství společného sdílení chleba. Byla to hostina, pro kterou se užívalo slova, které znamenalo chléb. Neubráníme se tomu, abychom nevzpomněli i naši svatou Večeři Páně, která je také společenstvím jedné víry a jedné naděje.

Král Belšasar uspořádal **bohoslužebné jedení chleba**. Hostina měla svou magickou mocí zabezpečit, aby se královy problémy dobře vyřešily. Není důležité, jaké jídlo se při hostině podávalo, důležité bylo, komu se hostina podávala. Přítomni byli královi hodnostáři a také ženy a ženiny. Výrazy, které jsou zde užity pro ženiny odpovídají nejspíš chrámovým služebnicím, kněžkám. Vše nasvědčuje, že šlo o pokus velkolepými bohoslužbami na svou stranu naklonit všechny síly země i nebes. Pilo se také víno, které nutně patřilo k oběti a chválení bohů a zde potvrzuje bohoslužebný charakter hostiny. Král stál jako kněz a obětník před shromážděnými a bohoslužebný hod završil pitím vína. Pití vína se král Belšasar pokusil zesílit, korunovat zlatými nádobami ukradenými z jeruzalémského chrámu. Vysvětlení králova jednání ohledně zlatých nádob z jeruzalémského chrámu může být dvojitý. Buď chtěl Belšasar připomenout babylonským bohům jejich vítězství nad Hospodinem a naladit je na podobné jednání nebo měl být i Hospodin zavázán babylónskému králi ku pomoci před nepřáteli. Jeden i druhý důvod má společného jmenovatele, staví Hospodina do jedné řady s bohy, kteří nejsou nic, nic nevidí, neslyší ani nevědí.

Magie dříve a dnes

Druhý důvod, který by vysvětloval královo jednání, proč nechal přinést zlaté nádoby z poraženého Jeruzaléma, které se užívaly k bohoslužbám aby z nich pili účastníci hostiny, tedy zavázat si bohoslužbou Hospodina, je svým způsobem

troufalejší a riskantnější. Je to představa, která počítá se schopností člověka bohy nějak podplatit, zavázat si je přinutit udělat to, po čem člověk touží. Přitom nezáleží, jestli to člověk dělá z pýchy, že chce předvést svou moc. Příkladem je satan, když sváděl Ježíše na poušti, aby skočil z vrcholku chrámu a tak předvedl Boží přízeň, jak ho andělé zachrání. Nebo, když tak člověk jedná ze strachu, kdy se bojí o své zdraví nebo o úspěch akce, kterou chystá. Podobně se zachoval první izraelský král Saul, kdy ve strachu, že se mu rozutečou vojáci nepočkal na kněze Samuele a sám se ujal bohoslužebné oběti. Zavazovat si Hospodina pomocí, ať už se to týká jakékoli oblasti pomoci je vždy pokusem, který nemůže skončit dobře. Jsem, který jsem, byl, který budu, říká o sobě Hospodin Mojžíšovi. Víme, že pokusy, dostat Boha na svou stranu, zavolat ho, aby jednal podle lidských přání, nejsou jen dávnou minulostí biblických časů. Podobně se chovali i vládci křesťanské éry Evropy, třeba při svěcení zbraní. Ale ani jednotlivcům se takové jednání nevyhýbá. Lidé mívají dojem, že Bůh by měl to či ono udělat jako odpověď na slušné chování nebo dobrý čin.

Vyděšený král

Belšasar nechal přinést zlaté nádoby z jeruzalémského chrámu, aby z nich pili jeho hodnostáři a kněží, jeho ženy a kněžky. Toužil si zavázat své poddané, ale hlavně babylonské bohy a nejspíš i Hospodina. A to je možná hlavní důvod jeho vyděšené reakce na své vidění. Královo jednání nese znaky troufalosti a současně zoufalství. Projevil se jako slaboch, který vsadil na vysokou kartu a je si své hry vědom. Během té nejdůležitější části bohoslužebné hostiny, chválení bohů zlatých a stříbrných, bronzových, železných, dřevěných a kamenných přichází Belšasarovi bezodkladná odpověď. Vidí na zdi zápěstí ruky. Ruka, která něco píše. Sám to nedokáže přečíst ani vysvětlit, ale zřejmě tuší o co jde. Na zdi je vidět krátký seznam babylónských vah a mincí - mene, tekel, ufarsin. *„Barva jeho obličeje se změnila a myšlenky ho naplnily hrůzou, poklesl v kyčlích a kolena mu tloukla o sebe“*, vypráví kniha Daniel. Neklamné svědectví králova zděšení. Poslední nadějí, že psaní může znamenat něco jiného než si sám myslí, že se třeba milí, je pozvat hvězdopravce, aby k jeho vidění podali výklad. Ale, jak už jsme si zvykli, hvězdopravci si neví rady. Až na radu královny, asi královny matky, přichází Daniel. Královnina zpráva o Danielově službě královu otci směřuje k události, na kterou pak sám Daniel poukáže, tedy vyhnání krále Nabuchodonozora pryč od lidí, *„dokud nepoznal, že Bůh nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že nad ním ustanovuje, koho chce.“*

Váha kralování jeho konec

„Ani ty, jeho synu Belšasare, jsi neponížil své srdce, říká Daniel, ačkoli jsi o tom

všem věděl, ale povýšil ses nad Pána nebes. Přinesli před tebe nádoby z jeho domu a pil jsi z nich víno ty i tvoji hodnostáři, tvé ženy i ženiny, a chválil jsi bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné a kamenné, kteří nic nevidí, neslyší ani nevědí. Boha, v jehož rukou je tvůj dech a všechny tvé cesty, jsi však nevelebil." Daniel čte králi nápis na zdi, seznam vah a mincí jako jasnou zprávu od Nejvyššího: *„Mené - Bůh sečetl tvé kralování a ukončil je. Tekel - byl jsi zvážen na vahách a shledán lehký. Peres - tvé království bylo rozlomeno a dáno Médům a Peršanům."* Ještě tu noc byl král zavražděn.

Často se ptáme, proč Bůh nezasáhne dřív, než vládce, vládcové způsobí tolik škod a utrpení, vždyť o Bohu vyznáváme, že je spravedlivý a milostivý a tak o svém nebeském Otci mluví i Ježíš. Odpověď můžeme jen hledat. Možná je v naší vlastní neschopnosti se vládcům zneužívajícím svou moc bránit. Možná je odpovědí Boží zkouška, podobná té, kterou museli projít Judejci v babylónském zajetí. Ale navzdory naší slabosti, navzdory našim vinám Bůh jedná a váží skutky všech lidí i králů a říká dost. Vládcové tohoto světa mají svou moc, ale mají i svůj konec.

Připomněla jsem svatou Večeři Páně, která je také bohoslužebnou hostinou, ale současně společenstvím jedné víry a jedné naděje. Na rozdíl od hostiny, kterou pořádal Belšasar, je Večeře Páně věc dobrovolná a základní postoj účastníků je pokora. Pokora, kterou od člověka Bůh očekává. Pokora, která jsi je vědoma Kristovy oběti a Boží lásky. Pokora, která touží po odpuštění a naděje se dobrých věcí a dobrých konců. Amen.

Poslání: *Co vám říkám ve tmě, povězte na světle; a co slyšíte v soukromí, hlásejte se střech. A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může duši i tělo zahubit v pekle.*

Požehnání: *Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky.*